

» sine tecto induc in domum tuam¹. » Et tamen pueri evadunt ab oculis pædagogi, et redeunt ad lutum furtim; et quando inveniuntur, abscondunt manus, ne videantur.) Quia ergo voluit Deus, putant nos ubicumque quærere idola; quæ cum invenerimus, in omnibus locis frangere. Quare? Non ante nos sunt loca, in quibus sunt? Aut vere ignoramus ubi sint ista? Et tamen non facimus: quia non dedit in potestatem Deus. Quando dat Deus in potestatem? Quando Christianus erit cujus res est. Modo factum voluit cujus res est. Si nollet ipsum locum dare Ecclesiæ, et tantum juberet in re sua non esse idola; puto quia debuit summa devotione fieri, ut a Christianis adjuvaretur absens christiana anima, quæ in terra vult Deo gratias agere, non vult ibi aliquid esse in contumeliam Dei. Huc accedit, quia Ecclesiæ dedit ipsa loca. Et in re Ecclesiæ idola futura erant? Fratres, ecce quid displicet Paganis. Parum est illis quia de villis ipsorum non illa tollimus, non illa frangimus: et in nostris volunt ea servari. Contra idola prædicamus, de cordibus illa tollimus: sumus persecutores idolorum: profitemur. Numquid servatores? Non facio ubi non possum; non facio ubi conqueritur dominus rei: ubi autem vult fieri, et gratias agit; reus ero, si non fecero.

¹ Isai. LVIII, 7.

SERMO LXIII¹.

De verbis Evangelii Matth. VIII: *Et ascendente eo in noviculam, etc.*

I. DE lectione recentissima sancti Evangelii, donante Domino, alloquor vos, et in illo exhortor, ut contra tempestates et fluctus sæculi hujus non dormiat fides in cordibus vestris. Non enim revera Dominus Christus mortem habuit in potestate, somnum non habuit in potestate, et forte omnipotentem navigantem somnus pressit invitum. Hoc si credideritis, dormit in vobis: si autem in vobis vigilat Christus, vigilat fides vestra. Apostolus dicit: « Habitate Christum per fidem in cordibus vestris². » Ergo et somnus Christi signum est sacramenti. Navigantes sunt animæ in ligno sæculum transeuntes. Etiam navis illa Ecclesiam figurabat. Et singuli quippe templa sunt Dei, et unusquisque in corde suo navigat: nec facit naufragium, si bona cogitat.

II. Audisti convitium, ventus est: iratus es, fluctus est. Vento igitur flante, fluctu surgente, periclitatur navis, periclitatur cor tuum, fluctuat cor tuum. Audito convitio vindicari desideras: et ecce vindicatus es, et malo alieno cedens³, fecisti naufragium. Et quare hoc? Quia dormit in te Christus. Quid est, dormit in te Christus? Oblitus es Christum: Excita ergo Christum, recordare Christum, evigilet in te Christus: considera illum. Quid

¹ Alias 3 inter additos a Parisiensibus. — ² Ephes. III, 17. — ³ Forte gaudens.

volebas? Vindicari. Excidit tibi, quia ipse cum crucifigeretur, dixit: « Pater, ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt¹? » Qui dormiebat in corde tuo, noluit vindicari. Excita illum, recole illum. Memoria ipsius, verbum ipsius: memoria ipsius, jussio ipsius. Et dices apud te, si vigilat in te Christus: Qualis ego homo, qui volo vindicari? Qui sum ego, qui in hominem exero comminationes? Morior forte antequam vindicer. Et cum anhelans ira inflammatus, et sitiens vindictam, exiero de corpore, non me suscipit ille qui noluit vindicari: non me suscipit ille qui dixit: « Date, et dabitur vobis; dimittite, et dimittetur vobis². » Ergo compescam me ab iracundia mea, et redibo ad quietem cordis mei. Imperavit Christus mari, facta est tranquillitas.

III. Quod autem dixi ad iracundiam, hoc tenete regulariter in omnibus tentationibus vestris. Nata est tentatio, ventus est: turbatus es, fluctus est. Excita Christum, loquatur tecum. « Quis est hic, quando et venti et mare » obediunt ei³? » Quis est hic, cui obaudit mare? « Ipsius » est mare, et ipse fecit illud⁴. Omnia per ipsum facta » sunt⁵. » Magis imitare ventos et mare: obtempera Creatori. Sub jussione Christi mare audit, et tu surdus es? Mare audit, et ventus cessat, et tu sufflas? Quid? Dico, facio, fingo: quid est aliud nisi sufflare, et sub verbo Christi nolle cessare? Non vos vincat fluctus in perturbatione cordis vestri. Sed tamen quia homines sumus, si ventus impulerit, si affectum animæ nostræ moverit, non desperemus: Christum excitemus, ut in tranquillo navigemus, et ad patriam veniamus. Conversi ad Dominum, etc.

¹ Luc. xxiii, 34. — ² Id. vi, 37, 38. — ³ Matth. viii, 27. — ⁴ Psal. cxv, 5. — ⁵ Joan. i, 3.

SERMO LXIV¹.

De verbis Evangelii Matth. x: *Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum, etc.*

Habitus in solemnitate Martyrum.

I. AUDISTIS, fratres, cum sanctum Evangelium legere, quemadmodum Dominus noster Jesus Christus disciplina sua Martyres suos corroboraverit dicens: « Ecce » ego mitto vos sicut oves in medio luporum². » Considerate, fratres mei, quid faciat. Si unus lupo inter multas oves veniat, quantacumque sint ovium millia, uno lupo in medio turbabuntur: et si non omnes laniantur, omnes tamen terrentur. Qualis ergo erat ista ratio, quale consilium, qualis potestas, nec lupo ad ovesmittere, sed in lupos oves mittere? « Mitto, inquit, vos sicut oves in » medio luporum: » non ad limites luporum, sed « In » medio luporum. » Erat ergo luporum agmen, oves paucae. Cum enim multi lupi occiderent paucas oves, conversi sunt lupi, et facti sunt oves.

II. Audiamus ergo quid monuit (3), qui coronas promisit, et agonem præmisit, et qui expectat³ certantes, adjuvat laborantes. Cujusmodi certamen indixit? « Estote, » inquit, astuti ut serpentes, et simplices sicut columbae⁴. » Hoc qui intellexerit et tenuerit, securus moritur, quia non morietur. Nemo enim debet securus mori,

¹ Alias de Diversis 119. — ² Matth. x, 16. — ³ Expectat pro spectat. — ⁴ Matth. x, 16.

nisi qui se noverit sic moriturum, ut mors in illo moriatur, vita coronetur?

III. Quapropter, charissimi, exponendum est vobis, quamvis hinc jam sæpius dixerimus, quid sit esse simplices ut columbæ, astuti ut serpentes. Si jam simplicitas columbarum indicta est nobis, astutia serpentis quid facit in columbæ simplicitate? An in columba quod fel non habet: timeo in serpente quod venenum habet. Noli ex omni parte horrere serpentem: habet quod oderis, habet quod imiteris. Serpens enim cum fuerit senectute prægravatus, et senserit pondus vetustatis, coarctat se per cavernam, et deponit tunicam veterem, ut novus exultet. Imitare illum, Christiane, qui audis Christum dicentem: « Intrate per angustam portam¹. » Et Paulus apostolus tibi dicit: « Exuite vos veterem hominem cum actibus » suis, et induite novum². » Habes ergo quod imiteris in serpente. Noli mori pro vetustate, sed pro veritate. Qui moritur pro commodo temporali, pro vetustate moritur. Cum autem exutus fueris omni ista vetustate, imitatus es astutiam serpentis. Imitare illum et in hoc: serva caput tuum. Quid est, serva caput tuum? Tene apud te Christum. Si forte aliquis vestrum advertit aliquando, cum voluerit colubrum occidere, quomodo pro capite suo totum corpus objicit ictibus ferientis. Illud in se feriri non vult, ubi se novit vitam habere. Et Christus vita nostra est. Ipse enim dixit: « Ego sum via, et veritas, et vita³. » Audi et Apostolum: « Caput viri Christus est⁴. » Qui ergo Christum servat in se, caput suum servat pro se.

IV. Jamvero quid opus est commendare multis verbis simplicitatem columbarum? Cavenda enim erant venena serpentis; ibi imitatio periclitabatur, ibi erat quod time-

¹ Matth. vii, 13. — ² Coloss. iii, 9, et Ephes. ii, 22 et 24. — ³ Joan. xiv, 6. — ⁴ I Cor. xi, 3.

retur: columbam vero securus imitare. Attende columbas in societate gaudere: ubique simul volant, simul pascuntur, nolunt esse solæ, communionem gaudent, charitatem servant, gemitibus amoris murmurant; osculis filios generant. Nam quando columbæ, quod plerumque advertimus, inter se rixantur de cellulis suis, quodam modo pacata contentio est. Numquid quia rixantur, separantur? Simul volant, simul pascuntur, et ipsa inter se pacata est rixa. Videte rixam columbarum. Apostolus dicit: « Si quis verbo nostro non obaudit per epistolam, hunc » notate, et nolite commisceri cum eo¹. » Ecce rixa: sed attende quoniam columbarum rixa est, non luporum. Continuo subiecit: « Et non ut inimicum existimetis, sed » corripite ut fratrem². » Columba amat et quando rixatur: lupo odit et quando blanditur. Columbarum ergo simplicitatem habentes, et astutiam serpentum, solemnium Martyrum celebrate in sobrietate mentis, non in ebrietate ventris, Deo laudes dicite. Ipse est enim Dominus Deus noster, qui Martyrum Deus; ipse coronator noster. Si bene luctati fuerimus, coronamur ab eo, qui coronavit eos quos imitari concupiscimus.

¹ 2 Thess. iii, 14. — ² Ibid. 15.

SERMO LXIV ¹.

De verbis Evangelii Matth. x : *Nolite timere eos qui corpus occidunt, etc.*

Habitus in solemnitate Martyrum.

I. ADMONENT NOS Eloquia divina, quæ lecta sunt, timendo non timere, et non timendo timere. Advertistis, cum sanctum Evangelium legeretur, Dominum Deum nostrum antequam pro nobis moreretur, firmos nos esse voluisse : sed admonendo ne timeremus, et admonendo ut timeremus. Ait enim : « Nolite timere eos qui corpus » occidunt, animam autem non possunt occidere. » Ecce ubi monuit ne timeremus. Videte ubi monuerit ut timeremus. « Sed eum, inquit, timete, qui potestatem habet » et corpus et animam occidere in gehenna ². » Ergo timeamus, ut non timeamus. Timor videtur ad ignaviam pertinere : timor infirmorum videtur esse, non fortium. Sed videte quid ait Scriptura : « Timor Domini spes fortitudinis ³. » Timeamus, ne timeamus : hoc est, prudenter timeamus, ne inaniter timeamus. Martyres sancti, propter quorum solemnitatem hoc ex Evangelio recitatum est, timendo non timuerunt : quia Deum timendo, homines contempserunt.

II. Quid enim ab hominibus homini metuendum est ? Et quid est unde alterum terreat, homo hominem ? Ter-

¹ Alias 13 inter additos a Parisiensibus. — ² Matth. x, 28. — ³ Prov. xiv, 26.

ret, et dicit : Occido te : et non timet, ne cum minatur, prius moriatur. Occido, inquit. Quis dicit ? cui dicit ? Duos audio : unum terrentem, alterum metuentem : quorum unus est potens, alter infirmus, sed ambo mortales. Quid se ergo extendit in honore inflatior potestas, in carne æqualis infirmitas ? Securus minetur mortem, qui non timet mortem. Si vero unde terret, timet, attendat se, et ei cui minatur comparet se. Inveniat in eo cui minatur, parem conditionem ; et a Domino simul cum illo petat miserationem. Homo est enim, et homini minatur, creatura creaturæ : sed una inflata sub Creatore, altera fugiens ad Creatorem.

III. Dicat ergo fortissimus Martyr, stans homo ante hominem : Non timeo, quia timeo. Tu quod minaris, si ille nolit, non facis : quod autem ille minatur, ut faciat a nullo impeditur. Deinde tu quod minaris, et si permitteris, quid facis ? Usque ad carnem sævis, anima tuta est. Non occides quod non vides : visibilis visibilem terres. Habemus ambo invisibilem Creatorem, quem simul timere debeamus ; qui hominem ipsum ex visibili et invisibili creavit : visibilem de terra fecit, invisibilem flatu suo animavit. Substantia ergo invisibilis, hoc est, anima quæ jacentem terram erexit de terra, non timet cum percutis terram. Potes ferire habitaculum, numquid habitatorem ? Fugit percusso vinculo colligatus, et erit in occulto coronatus. Quid ergo minaris, qui animæ nihil facere potes ? Per meritum ejus cui facere nihil potes, resurget cui facere aliquid potes. Per meritum enim animæ resurget et caro : et habitatori reddetur, jam non ruitura, sed mansura. Ecce, (verba Martyris dico,) ecce nec propter ipsam carnem meam timeo cominantem. Caro mea subiacet potestati : sed etiam capilli capitis numerati sunt Creatori. Quid timeo ne carnem perdam, qui nec ca-

pillum perdo? Quomodo non attendit carnem meam, cui sic nota sunt vilia mea? Ipsum corpus quod percuti et occidi potest, ad tempus cinis erit, in æternum immortale erit. Sed cui hoc? Cui reddetur corpus ad vitam æternam etiam occisum, peremptum, dissipatum? cui reddetur? Ei qui non timuit ponere animam suam, cum non timet ne occidatur caro sua.

IV. Etenim, fratres, anima immortalis perhibetur, et est immortalis secundum quemdam modum suum: quia est quædam vita, quæ potest præsentia sua carnem vivificare. Per animam quippe caro vivit. Hæc vita mori non potest: et ideo anima immortalis est. Quare ergo dixi: Secundum suum modum? Audite quare. Quoniam est quædam immortalitas vera, immortalitas quæ est omnimoda incommutabilitas: de qua dicit Apostolus loquens de Deo: « Qui solus habet immortalitatem, et lucem habet inaccessibilem; quam nemo hominum vidit, sed nec videre potest: cui est honor et gloria in sæcula » sæculorum. Amen. » Si ergo Deus solus habet immortalitatem, certe anima mortalis est. Ecce quare dixi immortalem esse animam secundum modum suum. Nam potest et mori. Intelligat Charitas Vestra, et nulla quæstio remanebit. Audeo dicere, anima potest mori, potest occidi. Certe immortalis est. Ecce audeo dicere, et immortalis est, et potest occidi: et ideo dixi, quoniam est quædam immortalitas, hoc est omnimoda incommutabilitas, quam solus Deus habet, de quo dictum est: « Qui solus habet immortalitatem. » Nam si anima non potest occidi, quomodo dixit ipse Dominus cum terreret nos: « Eum timete, qui potestatem habet et corpus et animam occidere in gehenna? »

V. Adhuc confirmavi, non solvi quæstionem. Probavi, quia potest anima occidi. Contradici Evangelio non po-

test, nisi ab anima impia. Ecce mihi occurrit et hic, et venit in mentem quod dicam. Contradici non potest vitæ, nisi ab anima mortua. Evangelium vita est, impietas et infidelitas mors animæ est. Ecce potest mori, et immortalis est. Quomodo ergo immortalis est? Quia semper aliqua vita est, quæ in illa nunquam extinguitur. Quomodo moritur? Non ut non sit vita, sed amittendo vitam. Etenim anima et vita est alicui rei, et habet etiam ipsa vitam suam. Ordinem attende creaturarum. Vita corporis anima est: vita animæ Deus est. Sicut adest vita corpori, id est, anima, ne moriatur corpus: sic debet adesse vita animæ, hoc est, Deus, ne moriatur anima. Corpus quomodo moritur? Anima deserente. Anima, inquam, deserente moritur corpus: et jacet cadaver paulo ante appetibile, modo aspernabile. Insunt membra, oculi, aures: sed hæ fenestræ sunt domus, habitator abscessit. Qui plangit mortuum, ad fenestras habitaculi frustra clamat: non est intus qui audiat. Quanta dicit plangentis affectus, quanta enumerat, quanta commemorat; et per quantam, ut ita dixerim, doloris insaniam quasi cum sentiente loquitur, cum loquatur cum absente? Enumerat mores, enumerat indicia benevolentiae circa se. Tu es qui mihi illud dedisti; illud et illud præstitisti: tu es qui sic et sic me dilexisti. Si attendas, si intelligas, si insaniam doloris premas, qui te dilexit abscessit: frustra te domus patitur pulsatorem, in qua non potes invenire mansorem.

VI. Redeamus ad causam, quam paulo ante dicebam. Mortuum est corpus. Quare? Quia discessit vita ejus, hoc est, anima. Vivit corpus, et impius est, infidelis est, ad credendum durus, ad corrigendos mores ferreus: vivente corpore mortua est anima, per quam corpus vivit. Tanta enim res est anima, ut idonea sit vitam præstare corpori etiam mortua. Tanta, inquam, res est anima, tam excel-

lens creatura, ut idonea sit etiam mortua carnem vivificare. Nam ipsa anima impii, anima infidelis, anima perversi, duri, mortua est: et tamen per ipsam mortuam vivit corpus. Ideo ibi est: movet ad operandum manus, ad ambulandum pedes, ad videndum intendit obtutum, ad audiendum auribus inclinatur; sapes dijudicat, dolores refugit, appetit voluptates. Omnia hæc corporis viventis indicia, sed ex animæ præsentia. Interrogo corpus, an vivat. Respondet mihi: Vides ambulantem, vides operantem, audis loquentem, cernis appetentem et fugientem, et non intelligis corpus vivere? Per hæc opera animæ intus constitutæ, intelligo corpus vivere. Et interrogo ipsam animam, an vivat. Habet et ipsa opera sua, per quæ ostendat vitam suam. Pedes ambulant, intelligo corpus vivere, sed animæ præsentia. Quæro, utrum vivat anima. Pedes isti ambulant. Ecce de uno motu. De vita interrogo corpus et animam. Ambulant pedes, intelligo corpus vivere. Sed quo ambulant? Ad adulterium, inquit. Ergo mortua est anima. Sic enim veracissima Scriptura dixit: «Mortua est vidua quæ in deliciis vivit¹.» Cum multum intersit inter delicias et adulterium, quomodo potest anima, quæ in deliciis mortua dicitur, in adulterio vivere? Mortua est. Sed nec sic quidem agens mortua est. Loquentem audio, vivit corpus. Non enim lingua in ore moveretur, et percuteret quibusque locis articulares sonos, nisi intus habitator esset; et quasi ad hoc organum musicus, qui lingua sua uteretur. Prorsus intelligo. Hoc modo corpus loquitur, corpus vivit. Sed interrogo, utrum et anima vivat. Ecce loquitur corpus, vivit. Quid loquitur? Quomodo dicebam de pedibus: Ambulant, ecce vivit corpus: et quærebam, quo ambulant, ut intelligerem utrum et anima viveret. Sic etiam cum audio loquentem,

¹ 1 Tim. v, 6.

intelligo quia corpus vivit: quæro quid loquatur, utrum et anima vivat? Mendacium loquitur. Si mendacium loquitur, ergo mortua est. Unde hoc probamus? Ipsam veritatem interrogemus, quæ ait: «Os quod mentitur, » occidit animam¹. » Quæro: Quare mortua est anima? Quod paulo ante dicebam, quæro: Quare mortuum est corpus? Quia discessit vita ejus anima. Quare mortua est anima? Quia deseruit eam vita ejus Deus.

VII. Breviter ergo his cognitis, scitote certumque teneate, corpus mortuum esse sine anima; animam mortuam esse sine Deo. Omnis homo sine Deo mortuam habet animam. Plangis mortuum: plange peccatorem magis, plange impium, plange infidelem. Scriptum est enim: «Luctus mortui, septem dies; fatui autem et impii, » omnes dies vitæ illorum². » An vero non in te sunt viscera miserationis christianæ; ut plangas corpus, a quo recessit anima, et non plangas animam, a qua recessit Deus? Hoc tenens Martyr respondeat comminatori: Quid me cogis, ut negem Christum? Cogis ergo, ut negem veritatem? Si noluero, quid facis? Percutis corpus meum, ut recedat inde anima mea: sed ipsa anima mea ad se habet corpus. Non est imprudens, non est insipiens. Tu vis ferire corpus meum: vis ut cum timeo ne ferias corpus meum, et recedat inde anima mea, ego feriam animam meam, et recedat inde Deus meus? Non ergo timeas Martyr gladium percussoris: linguam tuam time, ne tu te percutias, et occidas non carnem, sed animam. Animam time, ne moriatur in gehenna ignis.

VIII. Inde ergo Dominus: «Qui habet potestatem et » corpus et animam occidere in gehenna ignis. » Quomodo? quando mittetur in gehennam impius, ardebit ibi corpus, ibi anima? Mors corporis, sempiterna poena:

¹ Sap. 1, 11. — ² Eccli. xxii, 13.

mors animæ, Dei absentia. Vis nosse quæ sit mors animæ? Intellige Prophetam dicentem : « Tollatur impius, » ut non videat claritatem Domini¹. » Timeat ergo anima mortem suam, et non timeat mortem corporis sui. Quia si timuerit mortem suam, et vixerit in Deo suo, non eum offendendo et a se repellendo, merebitur in fine recipere corpus suum; non ad pœnam æternam, sicut impii; sed ad vitam æternam, sicut justii. Illam mortem timentes, et illam vitam Martyres diligentes, promissa Dei expectantes, minas persecutorum contemnentes, et ipsi apud Deum coronari meruerunt, et nobis celebranda illa solemnia reliquerunt.

SERMO LXVI.

De verbis Evangelii Matth. xi : *Cum audisset Joannes in vinculis opera Christi, mittens duos de Discipulis suis, ait illi: Tu es qui venturus es, an alium expectamus? etc.*

Prodit nunc primum ex veteri Codice 821

Colbertinæ Bibliothæcæ, ante annos circiter octingentos scripto.

I. LECTIO sancti Evangelii quæstionem nobis proposuit de Joanne Baptista. Adjuvet nos Dominus ut solvamus eam vobis, quomodo eam solvit nobis. Joannes Christi testimonio laudatus est, ut audistis; et sic laudatus, ut in natis mulierum non surrexisset major. Sed major illo erat natus ex Virgine. Quantum major? Ipse præco di-

¹ Isaï. xxvi, 10.

cat, quantum intersit inter se et judicem suum : cujus præco est. Antecessit enim Christum Joannes, et nascendo, et prædicando : sed antecessit obsequendo, non se præferendo. Nam et officium totum ante judicem ambulat; et qui ambulant priores, ipsi sunt posteriores. Quantum ergo testimonium perhibuit Joannes Christo? Ita ut diceret « Non se dignum esse, qui solveret corrigiam calceamenti ejus¹. » Adhuc quid? « Nos, inquit, de plebuitudine ejus accepimus². » Lucernam se confessus est de illo accensam, et ideo ad pedes ejus confugit, ne ad alta petens vento superbiæ extingueretur. Tam quippe magnus erat, ut Christus putaretur : et si non ipse testis suus esset quia non erat ipse, remaneret error, et putaretur ipse. Qualis humilis? Deferebatur illi honor a populo, et ipse respuebat. Errabant homines in ejus magnitudine, et ipse se humiliabat. Nolebat crescere hominum verbis, quia comprehenderat Dei Verbum.

II. Ergo hoc Joannes de Christo : Christus de Joanne quid? Modo audivimus : « Cœpit dicere ad turbas de Joanne : Quid existis in desertum videre? Arundinem » vento moveri³? » Utique non; quia Joannes non circumflabatur omni vento doctrinæ. « Sed quid existis videre? Hominem mollibus vestitum⁴? » Non; quia Joannes aspera erat veste vestitus : habebat enim vestem de pilis camelorum, non de plumis. « Sed quid existis videre? » Prophetam? Ita : et major quam Propheta⁵. » Quare major quam Propheta? Venturum Dominum prænuntiaverunt, quem videre desideraverunt, et non viderunt : huic autem præstitum est quod illi quæsierunt. Vidit Dominum, Joannes, vidit; digitum in eum intendit, et ait : « Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi⁶ : » ecce

¹ Joan. 1, 27. — ² Ibid. 16. — ³ Matth. xi, 7. — ⁴ Ibid. 8. — ⁵ Ibid. 9. — ⁶ Joan. 1, 29.

est. Jam venerat, et non agnoscebatur : et ideo et in ipso Joanne errabatur. Ecce est hic quem desideraverunt videre Patriarchæ, quem prænuntiaverunt Prophetæ, quem præsignavit Lex. « Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. » Et ille bonum testimonium perhibuit Domino, et Dominus illi : « In natis mulierum, inquit » Dominus, nemo surrexit major Joanne Baptista : qui » autem minor est in regno cœlorum, major est illo¹ : » minor tempore, major majestate. Se ipsum volens intelligi hoc dixit. Valde inter homines Joannes est magnus, quo solus inter homines major est Christus². Potest et sic distingui, et solvi : « In natis mulierum non surrexit major Joanne Baptista : qui autem minor est in regno cœlorum, major est illo. » Non sic quomodo paulo ante dixi. « Qui autem minor est in regno cœlorum, major est : » regnum cœlorum dixit, ubi Angeli sunt : qui ergo inter Angelos minor est, Joanne major est. Commendavit regnum quod desideremus : proposuit civitatem, cujus cives esse cupiamus. Quales ibi cives? quam magni cives? Quisquis ibi minor est, Joanne major est. Quo Joanne? Quo nemo major surrexit in natis mulierum.

III. Audivimus verum et bonum testimonium et Joannis de Christo, et Christi de Joanne. Quid sibi ergo vult, quod misit ad eum Discipulos suos Joannes, cum inclusus esset in carcere jam occidendus, et ait discipulis suis : « Ite, dicite illi : Tu es qui venturus es, an alium expectamus³? » Ipsa est tota laudatio? Illa laudatio facta est dubitatio? Quid dicis, Joannes? cui dicis? quid dicis? Judici dicis, præco dicis. Tu digitum intendisti, tu eum ostendisti, tu dixisti : « Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. » Tu dixisti : « Nos omnes de plenitu-

¹ Matth. xi, 11. — ² Vide lib. ii contra adversar. Leg. et Proph. cap. 5. — ³ Matth. xi, 3.

» dine ejus accepimus. » Tu dixisti : « Non sum dignus » corrigiam calceamenti ejus solvere. » Et modo tu dicis : « Tu es qui venis, an alium expectamus? » Ille ipse non est? Tu quis es? Nonne tu es præcursor ipsius? Nonne tu es de quo prædictum est : « Ecce mitto Angelum meum ante » faciem tuam, et præparabit viam tuam¹? » Quomodo viam præparas, et tu erras? Venerunt ergo discipuli Joannis : et Dominus ad illos : « Ite, dicite Joanni : Cæci vident, surdi audiunt, claudi ambulant, leprosi mundantur, pauperes evangelizantur : et beatus qui in me non fuerit scandalizatus². » Nolite suspicari Joannem scandalizatum esse in Christo. Et tamen verba quasi sic sonant : « Tu es qui venis? » Opera interroga : « Cæci vident, surdi audiunt, claudi ambulant, leprosi mundantur, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur : » et quæris an ego sum? « Opera, inquit, mea, verba mea » sunt. Ite, renuntiate. Illis autem abeuntibus. » Ne forte aliquis dicat : Bonus erat primo Joannes, et Spiritus Dei deseruit illum : ideo ista dixit post eorum discessum ; post discessum ipsorum quos miserat Joannes, Christus laudavit Joannem.

IV. Quid sibi ergo vult obscura quæstio? Luceat sol, unde illa lucerna accensa est. Prorsus ita solutio evidens solutio est. Joannes seorsum habebat discipulos : non separatus, sed testis paratus. Oportebat enim ut talis perhiberet testimonium Christo, qui et ipse Discipulos colligebat, qui ei poterat invidere, si non possit videre. Ergo quia pro magno habebant discipuli Joannis, magistrum suum Joannem; audiebant a Joanne testimonium de Christo, et mirabantur : moriturus, ab illo eos voluit confirmari. Sine dubio enim illi dicebant apud se ipsos : Iste de illo tanta dicit, ipse de se ista non dicit. « Ite,

¹ Matth. xi, 10. — ² Ibid. 4, 5.

» dicite illi : » non quia ego dubito, sed ut vos instruamini. « Ite, dicite illi : » quod ego soleo dicere, ab ipso audite : audistis præconem, confirmamini a iudice. « Ite, » dicite illi : Tu es qui venis, an alium expectamus? » Ierunt, et dixerunt ; propter se, non propter Joannem. Et propter illos dixit Christus : « Cæci vident, claudi ambulat, surdi audiunt, leprosi mundantur, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur. » Videtis me, agnoscite me : videtis facta, factorem agnoscite. « Et beatus qui » in me non fuerit scandalizatus¹. » Sed de vobis dico, non de Joanne. Nam ut sciremus quia non de Joanne dixit : « Illis abeuntibus cœpit dicere ad turbas de Joanne : » dixit laudes ejus veras verax, veritas.

V. Puto satis istam solutam esse quæstionem. Sufficiat ergo usque ad ejus solutionem perduxisse sermonem. In mente habete pauperes : facite qui nondum fecistis : credite, non perditis ; imo hoc solum perditis, quod non fertis ad quadrigam. Jam reddendum est pauperibus quod obtulistis, qui obtulistis : et multum minus habemus ad summam quam soletis offerre : excutite pigritiam. Ego factus sum mendicus mendicorum. Quid ad me? Ego sim mendicus mendicorum, ut vos numeremini in numero filiorum.

¹ Matth. xi, 6.

SERMO LXVII¹.

De verbis Evangelii Matth. xi : *Confiteor tibi, Pater, Domine cœli et terræ, quia abscondisti hæc a sapientibus, etc.*

I. SANCTUM Evangelium cum legeretur, audivimus exultasse Dominum Jesum in Spiritu, et dixisse : « Confiteor » tibi, Pater, Domine cœli et terræ, quia abscondisti » hæc a sapientibus et prudentibus, et revelasti ea parvulis². » Huc usque interim verba Domini, si digne, si diligenter, si quod primum est, pie consideremus, invenimus primitus, non semper cum in Scripturis legimus, confessionem, debere nos intelligere vocem peccatoris. Maxime autem hoc dicendum fuit, et hinc admonenda Charitas Vestra : quia mox ut hoc verbum sonuit in ore Lectoris, secutus est etiam sonus tusionis pectoris vestri, audito scilicet quod Dominus ait : « Confiteor tibi, » Pater. » In hoc ipso quod sonuit, « Confiteor, » pectora tutudistis. Tundere autem pectus quid est, nisi arguere quod latet in pectore, et evidenti pulsu occultum castigare peccatum? Quare hoc fecistis nisi quia audistis : « Confiteor tibi, Pater? Confiteor, » audistis : qui confitetur, non attendistis. Nunc ergo advertite. Si, Confiteor, Christus dixit, a quo longe est omne peccatum ; non solius est peccatoris, sed etiam aliquando laudatoris. Confitemur ergo, sive laudantes Deum, sive accusantes nos ipsos. Pia est

¹ Alias 8 de verbis Domini. — ² Matth. xi, 25.